

няття за обсягом менше, а отже, конкретніше, ніж мета. Влучити в ціль — у переносному значенні означає одержати точний, конкретний і передбачуваний, запланований результат.

Існує п'ять основних принципів постановки цілей: точність, визначення, вимірність, досяжність, реалістичність, визначеність в часі. Процес постановки цілей охоплює три фази:

- знаходження мети: чого я хочу?
- ситуаційний аналіз: що я можу?
- формулювання цілей: до чого я конкретно приступаю? [2]

Як результат аналізу дослідження, проведеного зі старшокласниками (10 клас) Полтавської спеціалізованого ЗНЗ I-III ступенів № 3, Великосорочинського ЗНЗ Миргородського району, Нижньомлинського ЗНЗ Полтавського району, нами систематизовано шість напрямків цілей та проран жовано їх:

- А) Міцне здоров'я. Молодість. Краса. Довголіття.
- Б) Чудові відносини з партнером. Прекрасна сім'я.
- В) Багатство. Кар'єра. Лідерство. Влада.
- Г) Спілкування з людьми, бути авторитетом серед них.
- Д) Самореалізація. Авторитетність у своїй справі. Геніальність. Слава.
- Е) Висока духовність. Феноменальні здібності.

Детальний аналіз отриманих даних свідчить, що старшокласники, які позитивно відносяться до себе, ясно усвідомлюють свої цілі, що дозволяє їм оптимістично відноситися до майбутнього та бачити шляхи своєї майбутньої професійної самореалізації.

Література

1. Електронний тлумачний словник / [Електронний ресурс] / Реж. доступу: ЦІЛЬ
2. Покрокова технологія реалізації мрій / [Електронний ресурс] / Реж. доступу: <http://www.savetime.com.ua/uk/goals.html>

ОСОБИСТІСНО - ОРІЄНТОВАНА СИСТЕМА ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЛЮДИНИ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Зубар Г.П., Топтигін О.Л. (м. Харків)

Новий етап розвитку цивілізації, в який вступило людство в XXI столітті, несе з собою глобальні проблеми, що висувують виклики здатності людського співтовариства протистояти руйнівним тенденціям і розвивати творчі, прогресивні тенденції. І ці виклики на пряму звернені до сфери освіти, особливо вищої, професійної, яка несе свою частку відповідальності за ті кризові ситуації, які склалися до кінця XX століття в соціальному, економічному, етичному, духовному житті. Але саме освіта в змозі подолати катастрофічно наростаючі негативні тенденції в духовній сфері людства. Саме тому вона стає загальнонаціональним пріоритетом в більшості розвинутих країн світу і повинна стати такою в нашій країні як необхідна умова прогресивного розвитку і національної безпеки.

Вихід на новий якісний рівень вимагає розвитку нової методологічної бази, перегляду старих традиційних підходів до форм і методів навчання у вищій школі, упровадження нових гуманістично орієнтованих педагогічних і освітніх технологій. Репродуктивна модель передачі знань стала не ефективною. Вона не зачіпає діяльності засвоєння як механізму пізнання. Вітчизняні й зарубіжні фахівці в області професійної педагогіки, діагностують, що з часом вона призводить до професійної деформації, синдрому «вигорання», замиканню у вузьких професійних рамках і не сприяє виробленню незалежного, самостійного

судження і розвитку мотивації до навчання та самовиховання протягом всього життя, а також здатності до прийняття на себе відповідальності в соціальному житті

Проблема пошуку і розвитку нових особистісно – орієнтованих освітніх технологій, адекватних новим цілям освіти, і освоєння цих технологій теми, хто навчає і хто буде навчати сучасне і майбутнє покоління студентів, у сфері вищої освіти стоїть дуже гостро. Створення нових освітніх технологій пов'язано з відмовою від стереотипів традиційної освіти, з формуванням нового мислення, зміною ментальності як сучасного педагога, так і студента. Ключовою нерозв'язаною проблемою при цьому є забезпечення педагогічного впливу не на окремі якості, а на структуру особистості в цілому. Рішення поставленої задачі у сфері вищої технічної освіти вимагає зміни спрямованості навчально-виховного процесу в бік його індивідуалізації, врахування психолого-педагогічних, антропологічних чинників, особливостей вікового розвитку, духовних інтенцій і інших аспектів формування особистості, тобто перегляду підходів до основних компонентів педагогічного процесу в світлі людиноцентризму.

Методологічною основою нової особистісно-орієнтованої технології вищої освіти є положення сучасного людинознавства – антропософськи орієнтованої духовної науки та вальдорфської педагогіки (педагогіки Р.Штайнера), визнаної ЮНЕСКО педагогікою XXI століття, а також досягнення нового європейського освітнього руху, яке відомо як «New Adult Learning Movement» (NALM) або «Новий рух за оновлення освіти дорослих», спрямованого на вдосконалення, зокрема, університетської освіти [1-3].

Стратегія сучасної освіти, яка в значній мірі визначає образ майбутнього фахівця, сьогодні не може обійтися без антропологічного підходу, розвиненого в працях К.Ушинського і Р.Штайнера. Р.Штайнеру належить відкриття зв'язку між такими душевними силами як мислення, почуття та воля і фізичною організацією людини. Він простежив, що ці три складові психіки людини, які виступають в єдності і взаємодії в цілісній особі, пов'язані не тільки з нервовою системою, але і з ритмічною системою, і з системою обміну речовини і органів руху. На нервово-чуттєву систему спирається тільки розумова діяльність. На цьому антропологічному фундаменті будуються конкретні методики, які відповідають віку людини і розвивають не тільки її інтелект, але й почуття і волю. Процес навчання повинен опиратися на всі три душевні сили, які потребують підтримки і розвитку. Відмінність в навчанні дорослого полягає в тому, що дорослий може побачити це і допомогти собі сам. Для цього необхідно збудити його волю, дати імпульс мотивації до навчання. Цей шлях лежить через сферу почуттів, сферу емоцій, через пробудження інтересу. Нова технологія ставить задачу озброїти фахівців такою освітою, щоб зробити їх носіями сучасної культури і сучасного відношення до соціального життя, щоб вони могли стати не тільки професіоналами в своїй області, але й вміли знаходити шлях до душ і сердець. В цьому полягає шлях навчання, відповідний сучасному етапу розвитку людини і людства, головним мотивом якого є мотив свободи. Без залучення в процес навчання всіх трьох сфер душі людини: розумової, емоційної і вольової це неможливо.

Навчання повинне збудити волю особистості. Спонука волі — це пробудження мотивації до навчання, дефіцит якої так гостро відчувається у наш час. Навчання, змінення, розвиток — це зібрані воедино три аспекти процесу, що триває послідовно протягом всього людського життя. Цей процес ніколи не повинен проходити спонтанно, він завжди потребує обдуманого розвитку. Навчання означає завжди — подолати опір, зробити зусилля. При навчанні дорослих обов'язково повинна бути задіяна незалежна самостійна воля людини, а той, хто навчає дорослих, повинен бути "художником волі". Пробудження незалежної волі людини, або конкретно — волі вчитися є дуже важливим, бо ця

незалежна воля вчитися пов'язана з природою «Я» людини. В процесі розвитку людину підтримують три стимули, що зв'язані з волею: стимул знання, стимул розвитку і стимул до вдосконалення. Стимул знання - найсвідоміший. Мир виявляється перед нами загадковим, чужорідним і невідомим. Для звільнення від почуття ізоляції від світу необхідно побудувати міст, який допоможе зрозуміти мир і себе. Так починає прокидатися жадання знань

Стимул розвитку є основною силою душі, яка постійно перетворює її. Стимул вдосконалення пов'язаний з відчуттям незадоволеності: все могло бути зроблено краще. Глибоко в душі ми знаємо, що ми завжди в дорозі, що ми ще далекі від актуалізації свого повного людського потенціалу, але ми здатні удосконалюватися.

Освіта стоїть зараз перед питанням — яким чином збудити ці три стимули в людині. В новій освітній системі детально розроблені принципи, методи, форми, які будять у студентів незалежну волю вчитися, волю, яка постійно підживляється цими трьома стимулами.

Вказані три стимули пов'язані з другою метою університетського навчання. Характеристика дорослих — це їх незалежність, внутрішня автономія і індивідуальний спосіб дії. Все це повинне бути підживлено власною незалежною думкою. Чи розвиває університет і викладачі у студентів здібності до незалежного судження, або, навпаки, міцно закладає вже відомі концептуальні моделі, методи, навички, що пізніше ляже в основу добре відомого феномена професійної деформації. Сучасна ситуація у вищій технічній освіті обумовлена останнім. Самостійне незалежне мислення повинно стати фундаментом творчості і нова освітня технологія пропонує конкретні шляхи формування такого мислення.

Таким чином, дві основні цілі: пробудження волі і розвиток незалежної думки лежать в основі нової технології освіти і в даний час вони є основою для даної системи навчання.

Література

1. Краних Э.М. Антропологические основы вальдорфской педагогики / Э.М. Краних: [пер.: с нем.; под общей ред. В.Загвоздкина]. – К.: «Генеза», 2008. – 276 с.
2. Товажнянский Л.Л., Романовский А.Г., Зубарь Г.П., Топтыгин А.Л. Проблемы формирования национальной гуманитарно-технической элиты: методологический аспект // Теория і практика управління соціальними системами. –2003. – №1. – С.3-15.
3. Coenraad van Houten Awaking the Will. Principles and process in Adult Learning. Temple LODGE,. – London. –2000 - 230 p.

ОРГАНІЗАЦІЯ КАБІНЕТУ ПРИРОДОЗНАВСТВА У КОНТЕКСТІ ЦІЛІСНОСТІ ВИВЧЕННЯ ПРИРОДИ

Ільченко О.Г. (м. Полтава)

У Положенні про навчальні кабінети загальноосвітніх навчальних закладів указано на доцільність комбінованих кабінетів, у яких поєднано предмети, що належать до однієї галузі. Проте кабінет природознавства серед вказаних у положенні відсутній. Розробка методичних основ організації такого кабінету є актуальною в час переходу навчального процесу до профільної школи. Цій проблемі присвячена дана стаття.

Кабінетом, у тому числі і кабінетом природознавства, вважається класна кімната закладу зі створеним навчальним середовищем, оснащеним сучасними засобами навчання та шкільним обладнанням.

Основна мета створення кабінетів полягає у забезпеченні оптимальних